

5. 5. 2015

ID: 97770

Legislativní kutilství

eFocus

Síla právního státu se mimo jiné pozná podle kvality právního řádu, který určuje pravidla fungování společnosti.

Často si lze klást otázku, jak na tom z hlediska kvality Česká republika vlastně je? Kvalita právního systému je z fyzikálního hlediska neměřitelná veličina. Přesto jedna exaktně měřitelná hodnota existuje, je to stabilita právního řádu z hlediska normotvorby.

Jak na tom tedy v České republice jsme? Pro zjednodušení jsem si dovolil vybrat pouze základní právní kodexy, které tvoří páteř právního systému každé země, a došel jsem k číslům, která mohou být pro laika šokující, ovšem možná překvapí i odborníka.

Vezměme to namátkou, dvě základní procesní normy, u kterých nás čeká velká rekodifikace.

Občanský soudní řád od roku 1990 dle ASPI - 138 změn, trestní řád od roku 1990 - 88 změn, zákon o přestupcích od roku 1992 - celkem 82 změn, občanský zákoník do přijetí NOZ od roku 1990 - 60 změn. Tento trend potvrzuje i trestní zákoník přijatý v roce 2009, který do dneška zaznamenal již 15 změn za necelých šest let své existence. Pokud čísla zprůměrujeme, dojdeme ke zjištění, že základní právní normy se v České republice mění dvakrát až pětkrát ročně!!!

Co je příčinou tristního stavu, který je popsán výše, a ze kterého nesporně vyplývá skutečnost, že občan České republiky se skutečně nemá možnost opřít o stabilní právní prostředí?

Příčiny lze hledat jak v oblasti společenské, politické a mediální, tak i odborné.

Smršť změn zákonů je nepochybně způsobena překotným vývojem společnosti, který nutí zákonodárce reagovat na změny okolního prostředí, zejména pod vlivem dnes extrémně rychlého přenosu informací. To se s určitou prodlevou nepochybně odráží ve vnímání společnosti, která požaduje okamžitou reakci na okolní měnící se svět v podobě změn norem, které definují její vnitřní uspořádání a chování. Zčásti je tento proces důvodný a zdravý, zčásti je pokřivený tím, jak média konkrétní informaci prezentují a vytváří tak na základě kazuistiky, mnohdy umělou poptávku po legislativních změnách. Politici pak logicky reagují na vytvořenou mediálně-společenskou objednávku a snaží se upravit právní normy tak, aby byla naplněna. Důsledkem je právní nejistota, vzpomeňme např. zavádění a následné rušení poplatků ve zdravotnictví, vznik druhého pilíře důchodové reformy a jeho rušení, kontinuální zpřísnování trestů, od přestupků až po zvláště závažné zločiny, a mnohé další změny, které jsou přijímány bez ohledu na jejich objektivní prospěšnost či škodlivost pro společnost.

Právního vědomí nejen právníků, ale i celé společnosti, se opírá o čistě pozitivistickou právní doktrínu. Univerzálním řešením všech problémů jednotlivce či společnosti je přijetí právní normy, která problém vyřeší. Popsaný tristní stav je umocňován přístupem Evropské unie, která reguluje, co se dá, naposledy vzpomeňme výši poplatků za úhrady platební kartou u obchodníků, a podporuje tak ve společnosti vědomí, že každý její problém lze vyřešit regulací v právní normě.

Z obecného pohledu neexistuje rychlé a dobré řešení. Nezbyvá než vyčkávat a doufat, že systém nepřehledné spleti právních norem, který se neustále rozrůstá, se stane natolik nepřehledným a nefunkčním, že dojde k jeho vnitřnímu zhroucení a návratu k přirozeněprávním hodnotám spravedlivého a logického řešení situací, které život přináší.

Další příčina nedobrého stavu právního systému je ryze odborná. Jde o normotvorbu jako takovou. Základním subjektem zákonodárné iniciativy je vláda. Zákony by měli vznikat na jednotlivých ministerstvech a po jejich vytvoření projít procesem připomínkových řízení, posouzením v Legislativní radě vlády a schválením vládou. Legislativní proces je završen předložením zákona zákonodárnému sboru ke schválení.

Je zcela obnaženým faktem, že kvalitní legislativci, tedy právní specialisté zaměřující se na samotnou tvorbu norem práva, státní správě došli. Protože kovářova kobyla chodí bosa, je tento nedostatek nejvíce patrný na resortu spravedlnosti. Skutečné osobnosti, které byly schopny vystupovat jako tvůrci zákona, tj. řídit práci na jeho přípravě v průběhu posledních desetiletí zcela vymizely. Namísto toho se resort spravedlnosti uchýlil k zadávání legislativních prací takříkajíc vně ministerstva. Nejprve se práce na právních normách zadávali externím týmům vedeným pilnými akademiky, dělo se tak v případech velkých kodexů. Výsledek největší novodobé rekodifikace zde nemám ambici hodnotit, nicméně je nesporné, že je přijímán minimálně jako kontroverzní. Následně se vedení legislativních prací začali ujmát další ministerští externisté, státní zástupci a v neposlední řadě též soudci. Nemám vůbec v úmyslu zpochybňovat odbornou erudici a kompetenci těchto osob napsat zákoník či zákon. Zákony by však měli tvořit legislativci, a nikoliv jiné právnické profese, ať jsou to soudci, advokáti, notáři, či státní zástupci. Přes nespornou schopnost příslušníků všech těchto profesí právní normu stvořit, a to kvalitně, je takové záplatování nedostatečné legislativní kompetence ministerstva systémově nesprávné.

Věřím, že Ministerstvo spravedlnosti konečně začne opět budovat autonomní, silný a autoritu požívající tým legislativců, kteří jsou či se stanou respektovanými a nezpochybnitelnými autoritami v oboru, jak tomu u mnoha jejich předchůdců v minulosti bylo. A nebude si muset vypomáhat jinými osobnostmi práva, které se tak budou moci koncentrovat na své hlavní profesní poslání a budou nepochybně platnými účastníky tvorby zákonů jako odborní poradci, kteří na přípravě zákonů participují bez toho, že by museli na svých zádech nést hlavní břímě odpovědnosti za výsledek, tedy kvalitní právní normu. Doufám, že se tak stane co nejdříve, neboť stále silněji slyšíme hlasy o uvažovaných změnách Ústavy ČR, když nejsilněji logicky zní hlas předsedy Ústavního soudu, který je jedním z tvůrců stávající Ústavy ČR. Snad se tedy nedočkáme Komise pro přípravu Ústavy ČR, v jejímž čele zasedne předseda Ústavního soudu. Dělbá moci ve státě by hlasitě zaskřípala.

Mgr. Lukáš Trojan,

advokát

KŠD LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

EPRAVO.CZ Digital si můžete stáhnout ZDARMA na App Store a Google Play, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení práva ve světle aktuální judikatury NS ČR Na co si dát pozor při uplatňování promlčení podle současné právní úpravy?](#)
- [LEAGLE.ONE: Prodáváte firmu, nebo kus života? Pravda o rodinných akvizicích](#)
- [Clifford Chance Prague Association jmenuje dva nové Counsels a jednoho Of Counsel](#)
- [Vítězem Zákona roku je flexinovela zákoníku práce, bodovaly také daňové a účetní změny](#)
- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #9: AI - nová infrastruktura světa, nebo přepálený příběh?](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5*](#)

službami

- Mgr. Helena Freyová, posiluje CEE Attorneys v oblasti M&A, Corporate Strategy & Technology
- Evropská unie rozšiřuje regulaci AI. Obsah generovaný nebo upravený umělou inteligencí musí být pro uživatele rozpoznatelný
- LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #8: Umění jako investice: mezi vášní a rizikem
- ATREUM a K2 LEGAL se spojují: vzniká silná kancelář pro stavebnictví, technologie a byznys